חשבון הנפש — יא) ניחותא

ניחותא פרק יא דברי חכמים בנחת, ומהיות טוב אל תקרי רע: רוב מדות הישרות מצומצמות מאד במדתן, שאם חיסר מהן או הפריז עליהן, הרי זה סר מדרך הנכונה, כשם שלכלוך הטיט וכדומה מגונה מאד, כך היא התפארות והתקשטות יתירה גם היא מאוסה, וכמו שהצביעות (דהיינו מי שמתכוון להטעות את הבריות לחשבו לאיש חסד) מגונה מאד כך היא הקלות (המזלזל בכבוד הבריות ובגנותן גם היא מגונה מאד וע"ז נאמר והייתם נקיים מה' ומישראל (במדבר ל"ג כ"ב) הוקש הנקיון מישראל לנקיון מהקב"ה:

ומאחר שצריך להקפיד על הנקיות שלא יתגנה בעיני הבריות, כ"ש שצריך להקפיד עוד יותר שלא יהא שנוא להם ח"ו, לפיכך צריך לדקדק מאד במו"מ ובעסקיו עם הבריות, ושיהא שוקל בדעתו במתינות וישוב הדעת קודם שהוא מתחיל בעסק או בדבור שלא תצא מהם גנות ושנאה וקטטה ח"ו, אלא לערוך כל עסקיו ודבורו בנחת עם הבריות, שהצעקה והכעס נאה לכסילים ולרשעים, ואפילו בשעה שהוא צריך להתנהג עמהם במדת הדין, מ"מ יטריח להעמיק בכל מיני תחבולה וערמה, שלא להפריז על המדה אפילו כחוט השערה, וכמשחז"ל מהיות טוב אל תקרי רע: